

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

Needs for Developing Innovative Leadership of
School Administrators in Nonthaburi
Primary Education Service Area Office 1

สินีนาง ไสแจ่ม¹ พร้อมพิไล บัวสุวรรณ² และสุดารัตน์ สารสว่าง³

Sineenat Saijam¹ ,Prompilai Buasuwan² and Sudarat Sarnsawang³

Received : April 7, 2020; Revised : June 25, 2020; Accepted : June 27, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 2) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนแบ่งเป็นครูผู้สอน จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ตอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

¹นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Master Student of Education in Educational Administration, Faculty of Education, Kasetsart University, Thailand; e-mail : amamsineenat@gmail.com

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Faculty of Education, Kasetsart University, Thailand.

³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Faculty of Education, Kasetsart University, Thailand.

และค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index : PNI_{Modified} ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ โดยภาพรวมมีสภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด สภาพที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก และด้านการให้รางวัลผลตอบแทนในการสร้างสรรค์นวัตกรรม มีค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการคัดเลือกคนเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม ส่วนด้านที่มีค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ด้านการสร้างทีมในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 2) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความถี่สูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านนวัตกรรม

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนาภาวะผู้นำ, ความต้องการจำเป็น, ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

Abstract

The purpose of this study was to study 1) need for the development of innovative leadership of school administrators schools under the Office of Nonthaburi Primary Educational Service Area 1 2) synthesize suggestion for the development of innovative leadership of school administrators schools under the Office of Nonthaburi Educational Service Area, Area 1. The sample group in this study was schools under the Office of Nonthaburi Educational Service Area, Area 1. The provider information in each school, divided into 291 teachers. The data collecting was a questionnaire which passed the examination of content validity and structural validity by experts. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and order of importance index and Needs or Modified Priority Needs Index : PNI_{Modified}.

The results of the study revealed that : 1) The need for innovation leadership development of the school administrators consists of 7 components. On the whole, Condition that it should be at the highest level. The status was at a high level. In terms of reward for innovation, there was an index of importance of the highest priority first,

followed by the selection of people for innovation. The aspect that has the importance index of priority in the last step was the team building innovation.

2) The suggestion for the development of innovative leadership of the school administrators, the highest frequency was the school administrators that should promote and support teachers and personnel to receive innovative training workshops.

Keywords : Developing Innovative Leadership, Needs, Innovative Leadership

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันโลกอยู่ในยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษาที่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน จึงจำเป็นต้องพร้อมรับความท้าทายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งด้านกำลังคน ความรู้ สมรรถนะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการคิดสร้างสรรค์ที่ทำให้เกิดนวัตกรรม Saisirisuk (2018 : 1)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ทางการจัดการศึกษาใน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่มุ่งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้าง องค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คลังข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมาตรฐานสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้มีการจัดระบบการ ให้บริการข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่ผู้เรียนและผู้ให้บริการ ทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ Office of Education Council (2017 : 100)

การที่จะขับเคลื่อนการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรมนั้น บุคคลที่จะช่วย ขับเคลื่อนการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น คือ ผู้บริหารสถานศึกษา Saisirisuk (2018 : 1) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีบทบาทในการจัดการและพฤติกรรมขององค์กร ตลอดจนต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเป็นอย่างดี ต้องรู้ถึงเทคนิคในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ต้องพัฒนาทักษะ อย่างต่อเนื่องเพื่อนำองค์กรให้ไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ผู้นำที่ดีต้องมี

วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative leadership) ที่จะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานให้ได้นวัตกรรมหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา ให้ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และการทำงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความสามารถในการรับรู้และใส่ใจรายละเอียดของเหตุการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างลึกซึ้ง และเปิดใจรับแนวคิดใหม่ กล้าคิดแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งนำแนวคิดเก่ามาต่อยอด เพื่อหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาหรือสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนการนำนวัตกรรมเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์และกำหนดแนวทางในการนำเทคโนโลยีเข้ามาสู่สถานศึกษาและห้องเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ และส่งเสริมให้เกิดการสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษา ให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม (Innovation School) Chaemchay (2018 : 130)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 32 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ผู้ศึกษาเห็นว่า การที่จะสร้างกำลังคนของประเทศให้สามารถผลิตนวัตกรรมได้ ดังปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ทางการจัดการศึกษาในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จะต้องเริ่มต้นจากจุดเล็กๆ ซึ่งจะเป็นก้าวที่สำคัญของผู้เรียนให้มีความสนใจ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และใฝ่หาความรู้ตามสิ่งที่ตนสนใจแล้วสามารถต่อยอดเป็นการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ ได้ต่อไป นั่นคือ การปลูกฝังแนวคิดและสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่จะจุดประกายความฝัน สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องมีความภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา และสนับสนุนส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี รวมทั้งต่อยอดให้เกิดการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในสถานศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการคัดเลือกคนเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการสร้างทีม ด้านการจัดการทีมนวัตกรรม ด้านการพัฒนาทักษะ ด้านการค้นหาแหล่งสนับสนุน และด้านรางวัลผลตอบแทน Buachu (2016 : 37-39) ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นแนวคิดภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับตนเองและสถานศึกษา เพื่อให้สามารถนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่สถานศึกษา ให้เป็นสถานศึกษาแห่งการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างแท้จริง

จากเหตุผลข้างต้น สรุปได้ว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการทราบข้อมูลภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองในการเป็นผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่นำพาสถานศึกษาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
2. เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 1,209 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 32 โรงเรียน โดยเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 291 คน จากนั้นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (proportionate sampling) โดยคำนวณจาก $291 \times \text{จำนวนครูในปัจจุบัน} / 1,209$ จะได้จำนวนครูผู้ตอบแบบสอบถามของแต่ละโรงเรียน
3. ตัวแปรที่ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม พิจารณาจากองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างสรรค์นวัตกรรม
2. ด้านการคัดเลือกคนเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม
3. ด้านการสร้างทีมในการสร้างสรรค์นวัตกรรม
4. ด้านการจัดการทีมนวัตกรรม
5. ด้านการพัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์นวัตกรรม
6. ด้านการค้นหาแหล่งสนับสนุนในการสร้างสรรค์นวัตกรรม
7. ด้านรางวัลผลตอบแทนในการสร้างสรรค์นวัตกรรม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) โดยข้อมูลทั่วไปในแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิสถิตทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งปัจจุบัน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 57 ข้อ โดยสร้างคำถามจากกรอบแนวคิดด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 7 องค์ประกอบ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) จำนวน 30 ชุด และนำกลับมาวิเคราะห์ได้ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97 และตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการคัดเลือกคนเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการสร้างทีมในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการจัดการทีมนวัตกรรม ด้านการพัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการค้นหาแหล่งสนับสนุนในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและด้านรางวัลผลตอบแทนในการสร้างสรรค์นวัตกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index : PNI_{Modified}

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ทำวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดย

ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) และการหาค่าร้อยละ (percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นจากแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index : PNI_{Modified}

3. ข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยพิจารณาคำตอบจำแนกเป็นรายบุคคล จากนั้นนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่รายด้าน แล้วหาค่าความถี่ (frequency) และการหาค่าร้อยละ (percentage)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยเป็นเพศชาย ร้อยละ 11.9 เพศหญิง ร้อยละ 88.1 ส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ร้อยละ 35.8 และน้อยที่สุดอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 10.8 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 65.7 ประสบการณ์การทำงานส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1-5 ปี ร้อยละ 44.8 และน้อยที่สุดอยู่ในช่วง 11-15 ปี ร้อยละ 11.6 และตำแหน่งงานปัจจุบัน ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในตำแหน่งครู วิทยฐานะ คศ.1 ร้อยละ 30.2 และน้อยที่สุด ตำแหน่งครู วิทยฐานะ คศ.3 ร้อยละ 6.7

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า ระดับสภาพที่ควรจะเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.26) ส่วนระดับสภาพที่เป็นอยู่ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.83) ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) พบว่า โดยภาพรวมของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 มีค่าเท่ากับ 0.32 หากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในด้านการให้รางวัลผลตอบแทนในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นลำดับแรก (PNI_{Modified} = 0.32) รองลงมาคือ ด้านการคัดเลือกคนเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม (PNI_{Modified} = 0.31) ส่วนด้าน

การสร้างทีมในการสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำ
เชิงนวัตกรรมเป็นลำดับสุดท้าย ($PNI_{Modified} = 0.25$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1

(N=268)

ด้าน ที่	รายละเอียด	ระดับสภาพ ที่ควรจะเป็น			ระดับสภาพ ที่เป็นอยู่			PNI	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล		
1.	การสร้าง บรรยากาศในการ สร้างสรรค์ นวัตกรรม	4.94	0.18	มากที่สุด	3.93	0.77	มาก	0.26	6
2.	การคัดเลือกคนเพื่อ สร้างสรรค์ นวัตกรรม	4.91	0.25	มากที่สุด	3.76	0.83	มาก	0.31	2
3.	การสร้างทีมในการ สร้างสรรค์ นวัตกรรม	4.95	0.18	มากที่สุด	3.95	0.82	มาก	0.25	7
4.	การจัดการทีม นวัตกรรม	4.94	0.21	มากที่สุด	3.92	0.86	มาก	0.26	5
6.	การค้นหาแหล่ง สนับสนุนในการ สร้างสรรค์	4.96	0.16	มากที่สุด	3.81	0.75	มาก	0.30	3
7.	นวัตกรรม การให้รางวัล ผลตอบแทนในการ สร้างสรรค์ นวัตกรรม	4.94	0.23	มากที่สุด	3.74	0.83	มาก	0.32	1

7.	การให้รางวัล ผลตอบแทนในการ สร้างสรรค์ นวัตกรรม	4.94	0.23	มาก	3.74	0.83	มาก	0.32	1
รวม		4.94	0.26	มากที่สุด	3.74	0.83	มาก	0.32	

2. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ที่มีความถี่สูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ด้านนวัตกรรม ลำดับรองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรคัดเลือกครูและบุคลากรตามความถนัดของแต่ละบุคคล และลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้ทีมนวัตกรรมได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกันและผู้บริหารสถานศึกษา ควรเสริมแรงบวกสร้างแรงจูงใจให้มีทัศนคติเชิงบวกต่อ การสร้างสรรค์นวัตกรรม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

(N=268)		
ที่	ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	ความถี่
1.	ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านนวัตกรรม	22
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาควรคัดเลือกครูและบุคลากรตามความถนัดของแต่ละบุคคล	17
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีการประชุมแลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็น	13
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำโครงการนวัตกรรมเพื่อให้หน่วยงานภายนอก หรือเครือข่าย เข้ามาสนับสนุนทุนในการพัฒนานวัตกรรม	13
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาควรประกาศยกย่อง มอบเกียรติบัตรหรือช่อดอกไม้ แสดงความยินดีแก่ครูและบุคลากรที่ได้รับรางวัลด้านนวัตกรรม	12

6.	ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้ทีมนวัตกรรมได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน	9
7.	ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมแรงบวก สร้างแรงจูงใจ ให้มีทัศนคติเชิงบวก ต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม	9

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยทำการศึกษาทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 2) ด้านการคัดเลือกคนเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม 3) ด้านการสร้างทีมในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) ด้านการจัดการทีมนวัตกรรม 5) ด้านการพัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 6) ด้านการค้นหาแหล่งสนับสนุนในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 7) ด้านรางวัลผลตอบแทนในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ผลการศึกษา พบว่า ด้านการให้รางวัลผลตอบแทนในการสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นด้านที่มีระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุดเป็นอันดับแรก อาจเนื่องมาจากว่า การให้รางวัลผลตอบแทนเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการเอาชนะการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงได้ หากผู้ปฏิบัติงานยอมรับและให้ความร่วมมือในการสร้างสรรค์นวัตกรรมในหน่วยงาน องค์กรก็จะตอบแทนด้วยการให้รางวัลผลตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทินกร บัวชู (2560 : 80) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งพบว่าด้านการให้รางวัลผลตอบแทนในการสร้างสรรค์นวัตกรรมมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งวิธีการนี้อยู่บนทฤษฎีภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) โดยมีแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) ธวัช บุญยมนี (2550 : 94) กล่าวว่า ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) เน้นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันระหว่างผู้นำกับผู้ตาม ผู้นำและผู้ตามจะถ้อยทีถ้อยอาศัยและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ผู้นำแบบแลกเปลี่ยนจะให้ บางสิ่งบางอย่างที่ผู้ตามต้องการเพื่อแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่ผู้นำต้องการ

จากการศึกษา พบว่า ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ที่มีความถี่สูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านนวัตกรรม เนื่องมาจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการจะช่วยให้ครูและบุคลากรได้พัฒนา

ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ชรี ฐิติวิเชตร (2553 : 23) กล่าวว่า การฝึกอบรมช่วยส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้กับบุคลากร อีกทั้งการฝึกอบรมระหว่างการทำงาน (In-service training) ย่อมช่วยในการปรับตัวและการแก้ไขปัญหาการทำงานของบุคลากรร่วมกับเครื่องมือ เทคนิค เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ถูกนำมาปรับใช้ในองค์กร

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Bobby of Knowledge)

1. จากผลการศึกษา ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม พบว่า ด้านการให้รางวัลผลตอบแทนในการสร้างสรรค์นวัตกรรมสูงเป็นลำดับแรก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการให้รางวัลผลตอบแทนแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่โดดเด่นหรือได้รับรางวัลระดับต่างๆ เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ควรนำผลจากการศึกษาไปวางแผนในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ซึ่งจะเป็นการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษารวมถึงนักเรียนอีกทางหนึ่งด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีข้อค้นพบที่หลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านนวัตกรรม ควรคัดเลือกครูและบุคลากรตามความถนัดของแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีการประชุมแลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็น จัดทำโครงการนวัตกรรมเพื่อให้หน่วยงานภายนอกหรือเครือข่าย เข้ามาสนับสนุนทุนในการพัฒนานวัตกรรม ประกาศยกย่องมอบเกียรติบัตรหรือช่อดอกไม้ แสดงความยินดีแก่ครูและบุคลากรที่ได้รับรางวัลด้านนวัตกรรม สนับสนุนให้มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้ทีมนวัตกรรมได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกันและควรเสริมแรงบวก สร้างแรงจูงใจ ให้มีทัศนคติเชิงบวกต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อเสนอแนะนี้ไปปรับใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามกับระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยทำการศึกษาแนวทางจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม
3. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของตนเองและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรม

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิรภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ อดุสากรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จุฑาทิพย์ ชนะเคน. (2558). การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทินกร บัวชู. (2559). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนัช บุญยมนี. (2550). ภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- พีรตนัย จัตูรัส. (2561). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เพ็ชรี รูปะวิเชตร. (2553). เทคนิคการจัดฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดวงกมลพับลิชชิง.

- ภริญา สายศิริสุข. (2561). **ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริพร อาจปักษา. (2557). **การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของครู สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดราชบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.** กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟิค จำกัด.

Translated Thai References

- Ardpaksa, S. (2014). **The Needs Assessment to Self Development of Teachers, Ratchaburi Private Education Schools.** Master of Education Program in Development Education. Department of Education Foundations Graduate School, Silpakorn University. [In Thai]
- Buachu, T. (2016). **Innovation Leadership of Head Nurse, Government University Hospital.** Master of Nursing Science Program in Nursing Science. Faculty of Nursing Chulalongkorn University. [In Thai]
- Bunyamanee, T. (2007). **Leadership and change.** Bangkok: OS Printing House. [In Thai]
- Chanakhen, J. (2015). **A Study of Innovative Leadership Skills of school Administrators At Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2.** Master of Education in Educational Administration. Faculty of Education Naresuan University. [In Thai]

- Chaemmchoy, S. (2018). **School Management in Digital Era**. Bangkok: Publisher of Chulalongkorn University. [In Thai]
- Jatturas, P. (2017). **Needs Assessment for Development of Innovative Leadership of Administrator under Secondary Educational Service Area Office 39**. Master of Education in Educational Administration. Faculty of Education Naresuan University. [In Thai]
- Office of Education Council. (2017). **Education Plan A.D.2017-2036**. Bangkok: Prigwhangraphic Company Limited. [In Thai]
- Praphanphat, J. (2017). **A Study of Innovative Leadership of School Administrators in the Opinions of the Teachers under the Supervision of Pathum Thani Primary Educational Service Area Office**. Master of Education in Educational Administration. Faculty of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi. [In Thai]
- Rupawichet, P. (2010). **Training and Meeting Techniques**. Bangkok: Publisher Duangkamol Publishing. [In Thai]
- Saisirisuk, P. (2018). **Innovative Leadership of School Administrators of Panchaphaki School Cluster under the Secondary Educational Service Area Office 4**. Master of Education in Educational Administration. Faculty of Education Kasetsart University. [In Thai]
- Wongwanit, S. (2005). **Need assessment research**. Bangkok: Publisher of Chulalongkorn University. [In Thai]